SJORS

BEHOORT BIJ PANORAMA 25 SEPTEMBER 1941

„DAAR KOMT OPEENS EEN JAGERS-JAGERSMAN" (Tekening B. ten Hove)

(Tekeningen Laura Kuiper)

VRIENDINNEN

WILLY SCHERMELÉ

LOESJE vertelde thuis, dat er een nieuw meisje op school was gekomen. Moeder was dadelijk een en al belangstelling en wilde van alles en nog wat van het nieuwelingetje weten.

„Ze heeft blond haar, een echt buitenkind." Loesje zei het met een zekere minachting. Ze was altijd nogal gauw met haar oordeel klaar. „Janneke heet ze, en ze is vreselijk stil," ging Loesje verder. „Het zal haar hier in de stad wel niet erg meevallen, want ze houdt van buiten. Haar grootmoeder is buiten blijven wonen, die kon in de stad niet goed wennen, en nu gaat Janneke op vrije Zaterdagen en Zondagen bij haar grootmoeder logeren."

„En denk je, dat Janneke in jullie klas blijft? Kan ze nogal mee?" vroeg moeder belangstellend.

„O ja, ze is een half jaar jonger dan ik, maar een echt knap kind. Ze weet reuzenveel van planten en vogels en ze weet precies te vertellen, welke paddenstoelen vergiftigd en welke eetbaar zijn."

Loesje moest eerlijk bekennen, dat Janneke op school een bolleboos was. Maar als alle bollebozen, vond ze ook Janneke „saai".

Het toeval wilde, dat reeds na enkele weken Loesje en Janneke in één schoolbank kwamen te zitten. Hoewel Loesje zich nog niet erg met Janneke had bemoeid, had ze toch wel gezien, dat Janneke over het algemeen aardig werd gevonden.

Eens op een dag zag Loesje haar klasgenoot in het park. Janneke liep blijkbaar naar iets te zoeken.

„Wat doe je, heb je iets verloren?" vroeg Loes.

„O, ben jij het," zei Janneke. „Neen, verloren heb ik niets, ik zoek eikels en kastanjes."

„Wat?" Loes, die al mee had willen zoeken, was meteen weer overeind. Een beetje spottend vroeg ze: „Wat doe je daarmee.... spelen misschien?"

Stel je voor, als je tien jaar bent, dat je dan nog met eikels en kastanjes speelt!

Janneke kleurde bij Loesje's vraag. Ze liet zich echter niet uit het veld slaan en ging rustig voort met zoeken. Haar zakken puilden al uit.

„Ach, spelen," zei ze zacht, „spelen is het woord niet. Ik máák er wat van...."

„Wat maak je er dan van?" wilde Loesje weten. „Wát dan?"

„Dat doet er niet toe," zei Janneke nogal kortaf. „Dat begrijp jij toch niet."

Loesje ging weg. „Dat begrijp jij toch niet", wat een verbeelding van zo'n boerenkind! Want de laatste woorden uit Janneke's mond hadden wat geringschattend geklonken en Loes voelde zich daardoor een beetje beledigd.

Een paar dagen lang zeiden Loesje en Janneke niets tegen elkaar, maar toen gebeurde er iets ergs. Loesje bleef plotseling weg en de onderwijzer vertelde, dat ze een ongeluk had gehad met haar fiets. Loesje had haar been gebroken. Het geval werd in de klas natuurlijk druk besproken. Ja, Loesje was altijd een beetje wild. 't Zou wel erg voor haar zijn, juist voor Loes, die altijd zo beweeglijk was en nooit stil kon zitten, om nu zes weken met zo'n been te moeten liggen. En wat zou ze achterraken met haar schoolwerk! Ze was toch al niet een van de besten, omdat ze haar huiswerk nooit goed leerde. Als ze nù maar overging!

Zo bespraken de meisjes het geval en bij de laatste woorden zei Janneke:

„Misschien dat we haar iedere dag bij haar huiswerk zouden kunnen helpen. Ik wil het best doen. Ik ga vanmiddag toch eens horen, hoe het met haar gaat."

Dat Janneke nu niet zo verlegen was, bleek die middag wel. Ze had een beeldig heidemandje gemaakt, dat versierd was met mooie, rode lijsterbessen. Ze deed er een net vloeipapier om en bracht het mandje toen naar Loesje's huis. Loesje's moeder deed Janneke open.

„Ik ben Janneke van Donk, mevrouw," zei Janneke beleefd. „Ik kom u eens vragen hoe het met Loesje gaat."

„O, ze heeft gelukkig haar goed humeur niet verloren," antwoordde Loesje's moeder vriendelijk. „'t Is erg aardig van je, dat je hier komt."

„Ja, ziet u," zei Janneke aarzelend, „we zijn bang, dat Loesje met haar schoolwerk zo achterraakt. Daarom dachten we, als ze zover is, dat ze wat mag lezen en schrijven op bed, dan zou ik 's middags na vieren wel willen komen om haar met het werk te helpen. 't Zou naar zijn, als ze door dit ongeluk moest blijven zitten. En omdat ik op school naast Loesje zit, ben ik maar gekomen, ten minste.... als ze dat wil."

Mevrouw glimlachte. „Weet je wat, Janneke, ik ga even aan Loesje zeggen, dat je er bent. Wacht je een ogenblikje?"

Na een paar minuten kwam mevrouw terug. „Kom maar mee, Janneke. Loesje vindt het wát leuk, dat heb ik wel aan haar gezicht gezien."

Janneke ging de ziekenkamer binnen, waar alles zo gezellig en vriendelijk mogelijk was gemaakt. Er waren bloemen en een massa boeken. En daar lag Loes dan. Ze zag wel erg bleek, maar ze lachte. Janneke kwam heel langzaam naderbij. Gelukkig ging de deur van de ziekenkamer achter haar dicht en zo waren Janneke en Loesje alleen. Janneke wist niet goed, hoe ze beginnen moest, maar Loes hielp haar over het moeilijke begin heen.

„Ik vind het echt leuk, dat je gekomen bent, juist omdat jij het bent, Janneke. Want ik ben lang niet altijd vriendelijk tegen je geweest. En van dat huiswerk, waarvan moeder sprak, dat vind ik gewoonweg reuze."

„Deed het pijn?" wilde Janneke weten. En ze wierp bij deze vraag een blik van ontzag op het dek,

dat in een boog omhoog stond.

„Dat is om m'n been te beschermen," legde Loes uit. „'t Zit in gips. Nou, of het pijn deed, zeg! Maar 't was m'n eigen schuld, ik reed veel te woest."

De meisjes keuvelden wat samen, bespraken de schoolnieuwtjes en toen zei Loesje plots: „Toe, Janneke, zeg me nu eens, wat je met die eikeltjes deed. Je zei toen, dat ik het toch niet zou begrijpen en daarom juist ben ik er zo nieuwsgierig naar."

Janneke lachte. „Wel, nu je zo lang op bed moet liggen, zul je er misschien meer van begrijpen en me er niet om uitlachen. Je moet namelijk weten, dat ik ook eens in m'n leven m'n been heb gebroken."

„Wat?" Loes was bijna overeind gekomen, toen ze dat hoorde. Gelukkig echter dacht ze nog bijtijds aan haar been.

„Ja," vertelde Janneke, „het gebeurde bij mij in het bos."

„Hoe kan dat nu, er zijn in het bos toch geen fietsen en auto's?" vroeg Loes verbaasd.

„Neen, maar ik was in een boom geklommen en toen brak de tak, waarop ik stond. Ik ben van 'n flinke hoogte gevallen. Daarom weet ik zo goed, wat 'n pijn je hebt geleden, omdat ik hetzelfde ongeluk ook heb gehad. Toen ik zo lang stil moest liggen, ging moeder van alles voor me verzinnen, en we begonnen allerlei knutselwerkjes te maken. Van eikeltjes kun je pijpjes, poppetjes en weegschaaltjes maken, en ook wel pannetjes voor in de poppenkeuken. Als ik het af heb, dan geef ik het meestal weg. Op die manier heb ik in de tijd, dat ik op bed moest liggen — dat is nu alweer een paar jaar geleden — samen met moeder een heel poppenhuis gemaakt. Alles van oude doosjes, lapjes en gekleurd papier. Toen het klaar was, hebben we het poppenhuis weggegeven."

„Zeg...." Loesje's ogen schitterden. „Zullen we dat nu ook doen? Ik bedoel, wil je me helpen, zoiets te maken? Ik weet anders niet, hoe ik het zolang uit zal houden hier in bed."

Dat spraken de meisjes af. Ze maakten allerlei plannetjes wat het huiswerk betrof en toen herinnerde Janneke zich ineens het heidemandje, dat nog in de gang stond. „Dat is waar ook," zei ze. „Wacht even, ik heb het per ongeluk op de tafel in de hal laten staan. Iets, wat ik zelf heb gemaakt."

Janneke kwam terug met het mooie heidemandje.

„O, wat beeldig!" bewonderde Loes, toen het vloeipapier van het mandje was genomen. „'t Is enig, zeg, maar zoiets zal ik nooit kunnen maken."

Janneke was echt trots. „Ach, 't is maar een handigheidje, hoor," zei ze. „Maar nu moet ik weg, anders zegt je moeder dat ik het te druk maak."

En van dit ogenblik af werd er een hechte vriendschap gesloten. Dank zij Janneke's hulp, raakte Loes niet achter met haar schoolwerk, en gedurende de lange weken van liggen werd er heel wat door de meisjes geknutseld.

„Wat doe je daarmee.... spelen misschien?"

TOMMIE'S AVONTUREN

DOOR PIET BROOS

Voordat ze de kamer van Kronkelbaard binnen gingen spanden ze een touw dwars over de treden van de trap. Toen sloegen ze de lakens weer om en gingen naar boven.

Ze bonsden een paar maal hard op de deur en duwden die toen open. Ze liepen naar het voeteinde van Kronkelbaard's bed en Tommie stak een speld in de grote teen van den reus.

De reus lag rustig te slapen en droomde juist van een schotel eten zo groot als een bad. Maar ineens voelde hij iets aan zijn grote teen prikken

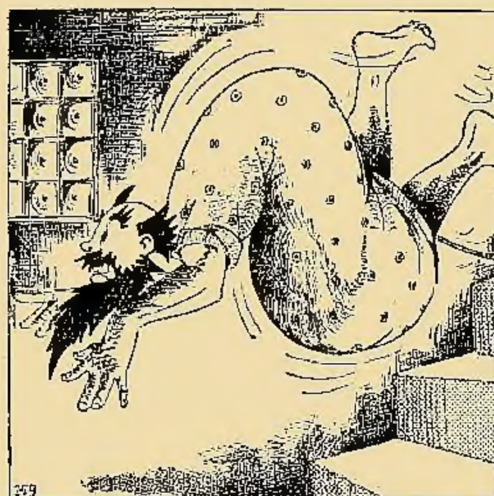
Hij deed zijn ogen open en zat meteen rechtop in zijn bed. Alle mensen, wat zag hij daar aan het voeteinde voor witte gestalten? Hij bedacht zich geen seconde.

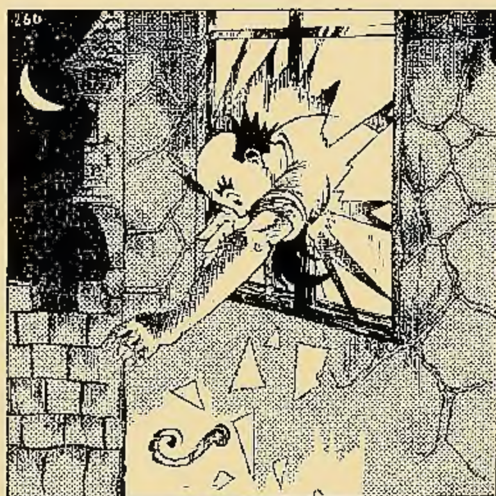
Met een flinke sprong was hij zijn bed uit. Brrr, voor geen mens was Kronkelbaard bang, maar voor spoken had hij een heilige angst. Hij ging op de loop.

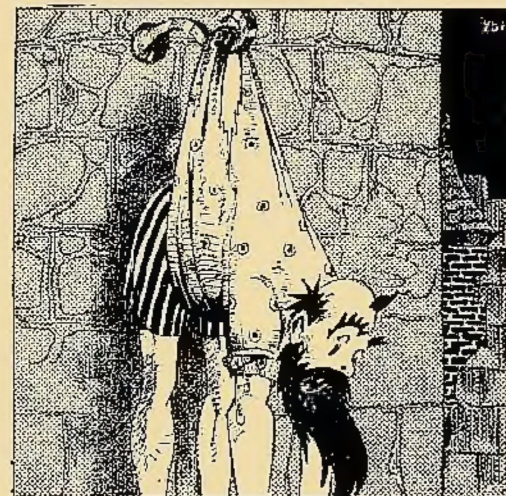
Achter zich hoorde hij snerpende gillen en hij dacht niet anders of de spoken kwamen hem achterna. Hij holde de trap af, maar zag in zijn haast het gespannen touw niet.

Hij struikelde, maakte een sierlijke salto en schoot met een vaartje vooruit. Hij wist zelf niet meer wat er gebeurde. Krrak.... rinkelekink....

Hij dook recht door een ruit heen naar buiten. Als hij nu viel, van die vijftig meter hoogte, was hij morsdood. Maar hij viel niet, want....

....net onder het raam was een haak en daar bleef hij met zijn linnen nachthemd aan haken. Kronkelbaard schreeuwde moord en brand, maar niemand kwam hem helpen.

-R-M-BRINKERHOFF

BONT ALLERLEI

(Tekeningen Lätte)

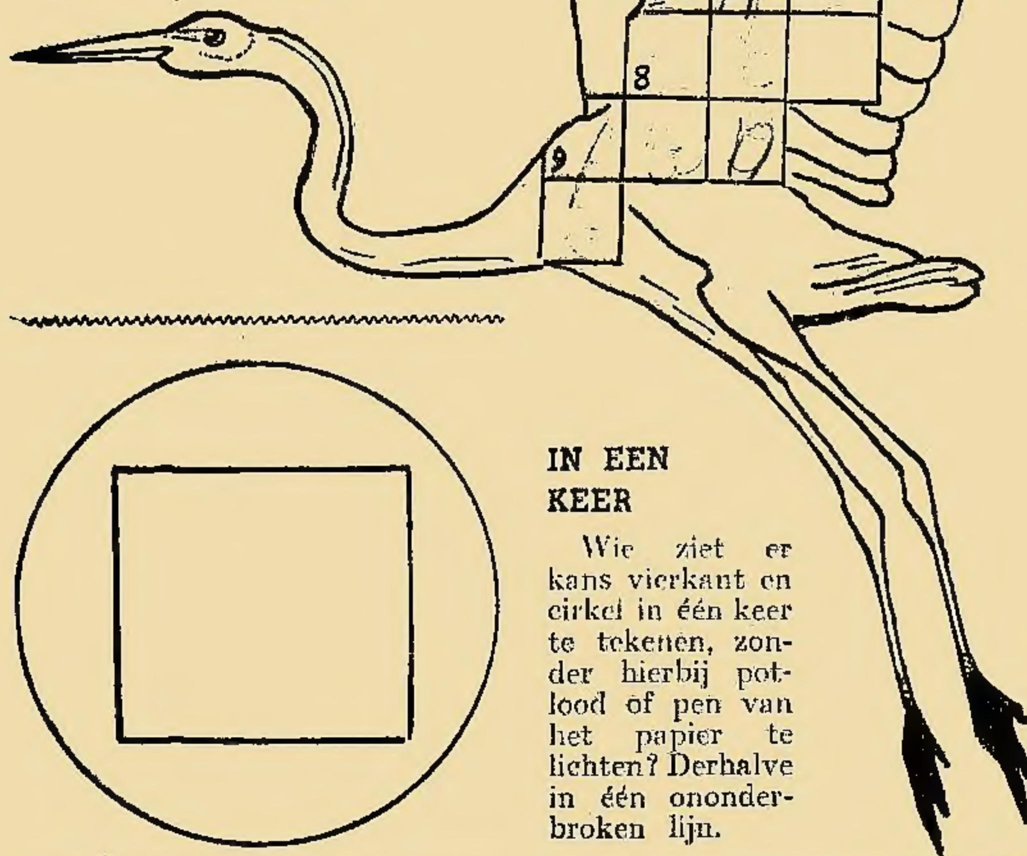
VOGELPUZZLE

Horizontaal:

1. Bergruimte.
3. Meisjesnaam.
4. Voegwoordje.
5. Vorm van een werkwoord.
6. Stuk grasland.
7. Muzieknoot.
8. Door middel van.
9. Keukengerei.

Verticaal:

1. Ruiter met een lans gewapend.
2. Zie 3.
4. Komt van de kippetjes.
8. Lid van het huisgezin.

IN EEN KEER

Wie ziet er kans vierkant en cirkel in één keer te tekenen, zonder hierbij potlood of pen van het papier te lichten? Derhalve in één ononderbroken lijn.

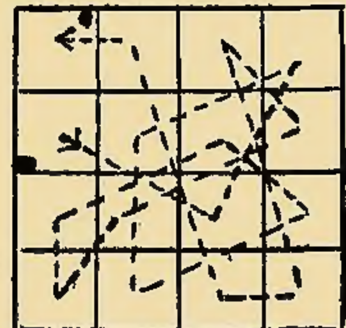
Oplossingen vorig nummer

KRUISWOORDPUZZLE

			B	R
		A	R	E
G	E	L	E	I
R	E	G	E	N
	R	E	D	E

M	O	N	D
A	D	E	R
A	E		A
N			N
D			K

SPREEKWOORDPUZZLE

Beter een vogel in de hand dan tien in de lucht.

A-T-PUZZLE

1.	P	A	L	E	T
2.	R	A	K	E	T
3	T	A	A	R	T
4.	H	A	A	S	T
5.	M	A	R	K	T
6.	K	A	D	E	T
7.	J	A	C	H	T
8.	K	A	A	R	T
9.	M	A	A	R	T
10.	V	A	A	R	T

RAADSELRIJMPJES

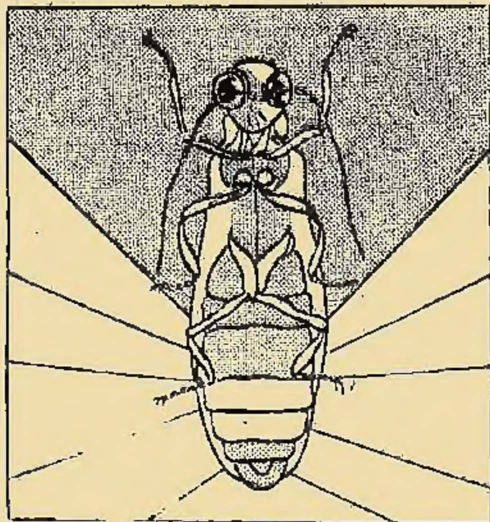
Gieter. Drijftol.

KAMRAADSEL

Vul op de tanden van de kam woordjes in van 5 letters en met de volgende betekenissen:

1. Precies, (I T U S J)
2. Muziekinstrument, (G O R E L)
3. Vrouw van oom, (T T N E A)
4. Het schip laat het .... vallen, (K R E N A)
5. Universiteitsstad. (L D F E T)
6. Europees volk, (R O E N N)
7. Holte onder de arm,(S L O E K)
8. Heb je 's nachts. (M O O R D)
9. Kostbare stof. (K N A L E)

Van links naar rechts, bij 1 te beginnen, de naam invullen van Neerlands grootsten dichter. die leefde in de „Gouden Eeuw".

Lichtkevertje, sterk vergroot. Onderaan zien we de brede lichtbanden. Het zijn geen lichtpunten, maar stralende vlakken die groen- of geelachtig lichten.

(Tekeningen Latte)

EEN PRAATJE OVER LICHTKEVERTJES

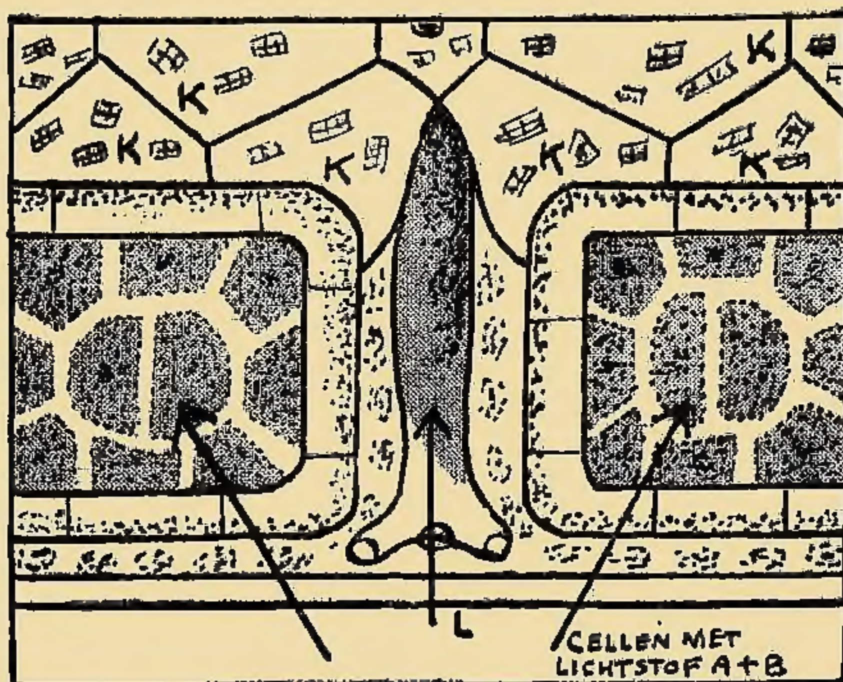
HOE STRALEN ZE LICHT UIT?

WAAROM?

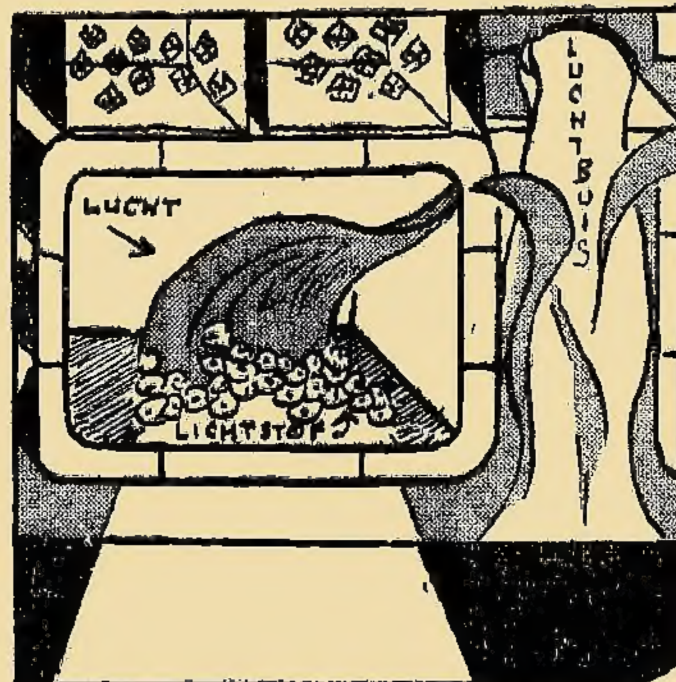
WELK SOORT LICHT IS DAT?

Jullie hebben toch allemaal al eens horen vertellen over die geheimzinnige lichtkevertjes die in de warme zomeravonden of nachten dat zachte licht uitstralen? Jullie kennen immers ook allemaal de glimwormen? Waar halen die diertjes dat licht vandaan en hoe werkt zo'n lichtbatterij? Al jaren en jaren geleden hebben de geleerden getracht achter het geheime mechanisme dezer lichtbronnen te komen. Tot in 1885 wist men er niet veel meer van, tenzij dat er voor dit geheimzinnige lichten ook lucht nodig was. Zonder lucht geen lichten. In genoemd jaar echter ontdekte men ook dat de lichtbron bestond uit twee heel verschillende stoffen, die we gemakshalve lichtstof A en B zullen noemen. Lichtstof A verbrandde en B hoefde alleen maar present te zijn, want zonder de aanwezigheid van B kon A niets uitvoeren. Toen deed men nog een tweede ontdekking, n.l. dat A en B alleen niet voldoende waren om licht te geven: er moest ook nog zuurstof aan te pas komen. De celletjes echter die A en B bevatten zijn potdicht afgesloten, zodat er alleen lucht bij kan als het diertje zulks verkiest. In dat geval pompt het insect gewoon lucht in de lichtcelletjes en gaat het lampje branden. Heeft het diertje er geen zin meer in, dan kan het lichtcelletje dicht en het lantaarntje wordt gedoofd. Nu moet je ook weten dat bij gewoon licht 98 procent van dat licht verloren gaat in de vorm van warmte en slechts 2 procent wordt voor ons oognet omgezet in de vorm van licht. Bij de lichtkever is het net andersom. 2 procent warmte en 98 procent licht. Daarom noemt men dat soort licht ook „koud" licht. Het lichtkevertje bezit derhalve de wonderbaarste en goedkoopste lamp ter wereld, want er is haast geen verlies. Het is net of men een bepaalde stof verbrandt, rook, gas en as weer samenveegt en hiervan weer een nieuwe brandstof maakt. Als we dat ook eens konden doen met onze kolen, wat? Het licht, dat door de diertjes wordt uitgestraald, wordt bovendien nog versterkt door tal van schijnwerpertjes, bestaande uit kristalletjes die het licht terugkaatsen en die zich achter de lichtbronnen bevinden.

Nu zul je misschien vragen: waarom lichten die diertjes eigenlijk? Tja, dat is nu eenmaal hun manier om elkaar signalen te geven en hun eigen soorten te herkennen. Want het aantal verschillende soorten lichtgevende diertjes is legio, maar bij alle soorten is het oplichten verschillend. Wij zien dat haast niet, maar een glimworm of lichtkever merkt dat goed. Zo'n lichtkevertje leeft niet lang. Na korte tijd worden eitjes gelegd en dan sterft het, d.w.z. laat in de lente of vroeg in de zomer. Na 22 dagen beginnen de eitjes op hun beurt te lichten. Uit de eitjes komen larven, de z.g. glimwormen. Eerst na twee jaren ontwikkelen de larven zich tot popjes en hieruit komt na korte tijd de lichtkever te voorschijn, met zijn eigenaardig koud licht. In Zuid-Amerika bestaat de zg. automobielkever, met vóór een wit lichtje en achter een roodachtig lichtje. Een rare snuiter, niet? Men heeft reeds tal van malen geprobeerd dat „koud" licht na te maken, maar men heeft de lichtkevertjes nog niet de loef kunnen afsteken, hoor, d.w.z. licht te maken dat ten slotte onverbrandbaar blijkt, een eeuwig licht dat steeds klaar is om opnieuw te ontvlammen, zonder zichzelf te verteren. Het is een ingewikkeld probleem, maar jullie hebben nu ten minste wel een klein idee over het „hoe" en het „waarom" van die lichtkever- en glimwormbeweging.

Doorsnede der lichtvoortbrengende kliertjes. De luchtbuis L regelt de toevoer van zuurstof. Er overheen ligt een hele laag kristalletjes K die het licht terugkaatsen en versterken.

Zo moeten we ons de gang van zaken voorstellen. Lucht komt door de luchtbuis binnen, glijdt door de lichtstof en steekt ze als het ware aan.

SJORS VOORZITTER VAN DE REBELLEN CLUB HEEFT BEET!

